

دارو درمانی

داروهای ضد دیابت خوراکی برای بیماران مبتلا به دیابت نوع ۲ که به وسیله رژیم غذایی و ورزش کنترل نشده اند استفاده می شود. مصرف آنها در طی بارداری ممنوع است. قرصهای پایین آورنده قند خون نظیر گلی بن گلامید و متفورمین است. این قرص ها باعث آزاد شدن بیشتر انسولین یا کاهش تولید قند در کبد شده و یا ورود قند به سلول را تسهیل می کنند. زمان مصرف : گلی بن گلامید را نیم ساعت قبل از غذا و متفورمین را حین یا بعد از غذا مصرف کنید. گلی بن گلامید می تواند باعث کاهش شدید قند شود. متفورمین نیز ممکن است مشکلات گوارشی مانند اسهال و تهوع ایجاد کند.

انسولین

انسولین هورمونی است که از غده پانکراس (لوزالمعده) که در قسمت بالای شکم قرار دارد ترشح می شود. انسولین قند خون (گلوکز) را تنظیم می کند. قند مواد غذایی با وجود انسولین وارد سلولها می شود و به عنوان انرژی مصرف می شوند. از آنجایی که در افراد مبتلا به دیابت نوع ۱ بدن انسولینی نمی سازد، این افراد باید انسولین مورد نیاز خود را به شکل تزریقات روزانه به بدن خود برسانند.

در دیابت نوع ۲ که در آن یا انسولین به مقدار کم ترشح می شود و یا در بدن نسبت به عملکرد آن مقاومت وجود دارد، در اکثر مواقع در طی چند سال دیگر روشهای قبلی درمان (مثل قرص های دیابت) قادر به کنترل قند خون نیستند در نتیجه نیاز به تزریق انسولین در افراد به وجود می آیند.

در دیابت حاملگی نیز باید به منظور کنترل قند خون از انسولین استفاده کرد . برای تنظیم قند خون باید طبق دستور پزشک انسولین تزریق شود .

محل های مجاز تزریق انسولین:

تزریق باید در محلی انجام شود که میزان مناسبی چربی زیر پوست قرار دارد شامل: شکم(دور ناف به جز قسمت فوقانی)، پشت بازوها (قسمت بیرونی) ، ران ها(قسمت بیرونی)، باسن

- ❖ سرعت جذب انسولین به محل تزریق بستگی دارد . سرعت جذب انسولین در شکم سریع تر از بازوها، بازوها سریع تر از ران ها و ران ها سریع تر از باسن می باشد .

- ❖ فواصل تزریق را رعایت کنید. فاصله هر تزریق با تزریق بعدی باید ۲ سانتی متر باشد. برای جلوگیری از گود شدن یا سفت و برجسته شدن پوست، محل تزریق را به صورت چرخشی جابجا کنید. مثلا اول در بازوی راست بعد در بازوی چپ. تزریق بعد در راست شکم و سپس چپ شکم . بعدی در ران راست و سپس ران چپ و بعد در باسن یا دوباره در بازوی راست در محلی ۲ سانتیمتر پایین تر از محل تزریق قبلی. اگر بیش از یک تزریق در روز انجام می دهید می توانید دو عضو جهت تزریق انتخاب کنید. مثلا تزریق صبح در ناحیه شکم و تزریق عصر در بازو ها یا ران ها انجام گیرد .

وسایل تزریق انسولین:

- ❖ سرنگ : سرنگ های انسولین یک سی سی هستند که ۱۰۰ واحد گنجایش دارند روی این سرنگها درجه بندی شده هر خط کوچک برابر با ۲ واحد انسولین است مثلا اگر قرار است ۱۰ واحد انسولین تزریق کنید باید تا پنجمین خط کوچک بکشید.
- ❖ قلم های انسولین : قلم انسولین از نظر ظاهری شبیه ماژیک است و شامل یک سوزن قابل تعویض، شیشه مخصوص انسولین و خود قلم انسولین در دو نوع یکبار مصرف و قابل تعویض وجود دارد که در اولی قلم انسولین را باید دور انداخت ولی در دومی می توان شیشه دیگری از انسولین را جایگزین قبلی کرد.

انواع انسولین:

نام انسولین	مشخصات ظاهری	مثال
کوتاه الاثر	شفاف و بی رنگ	رگولار (کریستال)
متوسط الاثر	کدر و شیری رنگ	ان . پی . اچ
طولانی الاثر	کدر و شیری رنگ	اولترالنت
بسیار طولانی الاثر	بصورت قلمی	گلازژین (لنتوس)
ترکیبی	مخلوطی از کوتاه اثر + متوسط الاثر و یا کوتاه الاثر + طولانی	
سریع الاثر	شفاف	لیسپرو

روی برچسب انسولین را دقت کنید:

آمپول رگولار ← R آمپول ان پی اچ ← N آمپول لنت ← L

آمپول اولترالنت ← U آمپول لیسپرو ← H

بسته آموزشی خود مراقبتی

دیابت و انسولین

تهیه و تنظیم:

حسین دودکانلوی میلان (کارشناس پرستاری)

سحرفرح سا (کارشناس آموزش)

منابع مورد استفاده:

❖ برونر و سودارث / درسنامه پرستاری داخلی - جراحی ۲۰۲۲

/ انتشارات جامعه نگر

تدوین: فروردین ۱۴۰۱

دسترسی به سایت بیمارستان:

Tabrizhospital.ir

شماره تلفن جهت ارتباط با بیمارستان در صورت هر گونه

سوال یا راهنمایی:

۰۴۱۳۱۱۲۲۲۲۱-۰۴۱۳۱۱۲۱۱۴۲

نکات لازم جهت تزریق انسولین:

- ❖ تاریخ انقضای انسولین را قبل از هر چیز کنترل کنید.
- ❖ قبل از تزریق باید دست ها را به طور کامل بشوئید.
- ❖ محل تزریق نیز باید تمیز باشد.
- ❖ استفاده از الکل برای تمیز کردن پوست توصیه نمی شود. اما اگر استفاده می کنید اجازه دهید پوست بعد از تمیز کردن با الکل کاملا خشک شود .
- ❖ در صورتی که انسولین کوتاه الاثر با متوسط الاثر همزمان استفاده می شوند. ابتدا انسولین کوتاه الاثر کشیده شود.
- ❖ در صورت استفاده از انسولین ان پی اچ و انسولین های از قبل ترکیب شده، شیشه انسولین یا قلم انسولین را ۱۰ بار به آرامی بین دو کف دست بغلتانید تا رنگ آنها دودی و شیری شود. به هیچ وجه انسولین را محکم تکان ندهید زیرا باعث کاهش اثر دارو می گردد.
- ❖ سوزن را به درون آمپول داخل کرده و سرنگ را از هوا خالی آمپول را وارونه کرده و انسولین را به آرامی به درون سرنگ بکشید. درون سرنگ را از وجود حباب هوا بررسی کنید. اگر حباب وجود داشت چند ضربه ملایم به سرنگ بزنید و سپس اندکی انسولین را مجدداً به داخل آمپول تخلیه کرده و مجدداً آمپول تخلیه کرده و مجدداً به آرامی انسولین را به درون سرنگ بکشید.
- ❖ با انگشت اشاره و شست دست چپ (مثل نیشگون گرفتن) پوست را جمع کنید . سرنگ را مثل مداد در دست بگیرید .

- ❖ سرنگ را بطور عمودی یا با زاویه ۴۵ درجه وارد پوست کنید (این زاویه در افراد چاق ۹۰ درجه می باشد) . پیستون را تا ته فشار دهید. سوزن را از پوست خارج کنید و پنبه را به مدت چند ثانیه روی محل تزریق فشار دهید.
- ❖ سرنگ و آمپول را دور انداخته و دستان خود را با آب و صابون بشوئید.

نگه داری انسولین:

- ❖ پیش از باز کردن انسولین، آن را در جای خنک نگهداری کنید. (در داخل یخچال در دمای ۲ تا ۸ درجه سانتی گراد)
- ❖ حین استفاده در طی ۴ هفته باید مصرف شود. آن را در جای خشک و خنک (در داخل یخچال در دمای ۲ تا ۸ درجه سانتی گراد) نگهداری کنید. از یخ زدن انسولین خودداری شود . هرگز و بال انسولین را در فریزر قرار ندهید .
- ❖ از قرار دادن انسولین در درجه حرارت بالا یا زیر نور مستقیم خورشید خودداری کنید. در صورت رفتن به محیط های گرم برای ساعت های طولانی، میتوانید از کیسه یخ استفاده کنید.
- ❖ از تزریق انسولین تاریخ گذشته خودداری کنید . و قبل از مصرف، حتماً انسولین را از نظر شفافیت کنترل کنید .
- ❖ جهت آزمایش قند خون ناشتا باید حداقل از ۸ ساعت قبل ناشتا باشید. ابتدا خونتان را بگیرید، سپس انسولین تزریق کنید و بعد صبحانه میل کنید.
- ❖ نشانه های فاسد بودن انسولین: انسولین کریستال (شفاف) کدر می شود. انسولین های شیری ، یکنواختی خود را از دست داده و بصورت دانه دانه در می آیند.